

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 429. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm12759/facsimile.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Dog, jeg beder om Forladelse, m. H.; det var ikke om saadanne Smaating som Kjøbenhavn og mig selv, men om det store England og Virksomheden i det store, jeg i Aften skulde tale, og det vil jeg da ogsaa, saa godt jeg kan, naar jeg høre vidste, hvor jeg skulde begynde med en Tale, som skal være kort og dog, saa vidt muligt, skildre en Virksomhed, der er hverken Ende eller Begyndelse paa: et *perpetuum mobile*. De venter imidlertid vist ikke nogen Beskrivelse af mig enten over de engelske Fabrikker eller Stenkulsbrud, Dampskibe eller Jærnbaner, Bengedning og kunstigt Agerbrug, som jeg har set meget lidt af og forstaaet endnu mindre af, og formoder desuden lægges klart for Dagen i vort polytek-niske Institut. Lige saa lidt vil De vente en Handels-balance over Indførsel og Udførsel, eller en Optælling af ind- og udpasserede Skibe, eller en Oplosning af de saare udviklede Bors-Affærer og det engelske Penge-Væsen, saa vel det private som det offentlige, Bankier-Væsenet og Banken, den stigende Gjæld og den synkende Fond; thi dels er det mig ogsaa temmelig ubekjendte Ting, dels vil man vel faa nok af det i vore nye Realskoler, og endelig er det i mine Tanker uhyre kjedsommeligt at snakke om, naar man ikke virkelig har med det at gjøre.

Men hvad kalder jeg da et Lands indvortes Forfat-ning, naar det ikke er, hvad alle fornuftige Folk kalde saa? Ja, m. H., det oplyses vel bedst med en Lignelse; thi spørger man en Anatom om det indvortes i Men-nesket, da maa man naturligvis vente at høre alle Ind-voldene opregnede, drestede og rengjorte; men spørger man en Filosof derom, faar man naturligvis et ganske andet Svar; og skjønt jeg nu kanské er lige saa lidt Filo-soffen som Anatom, saa er dog det indvortes i et Land for mig det samme, som det indvortes i Mennesket for Filo-soffen, blot med den Forskjel, at han taler om Evnerne og Livet i sig selv, og jeg som Historiker om deres Virk-

ninger i de menneskelige Sysler og det borgerlige Selskab. Se, heraf er jo ogsaa, hvad jeg for nævnede, saa at sige, Halen; men jeg gaar altid helst til Hovedet, og vil da ligesaa her, skjønt Hovedet i England er flakt midt ad, og det haade paa langs og tværs, som Konge og Ministerium og begge Husene i Parlamentet.

Hvor vidt nu denne Partering af Regeringen er ønskelig for Folket, maa de selv bedst vide, og intet Folk har brottet mer af sin Forfatning eller Konstitution end Englenderne fra 16 til 1789; men for en Konge, der duede til at regere, véd jeg nok, den Partering maatte være utaalelig; saa naar det skal gaa rolig af, maa enten Kongen eller Konstitutionen være en Skygge, hvoraf det sidste er en meget farlig og det første blandt andet en meget kostbar Sag. Saa meget om Delingen, der, saa højt oppe, som Hovedet maa være, slet ikke huer mig, hvordan den saa for Resten er; men vi maa dog lægge Mærke til, at Delingen er ikke den nymodens franske og tyske, som jeg i Løbet af disse Foredrag tiere har maattet berøre: Adskillelsen nemlig af, hvad man kalder den lovgivende, dømmende og udøvende Magt; nej, den engelske Deling har hjemme dybt i Middelalderen og sammenblander disse Magter saa mesterlig, at naar de fire store Lødsjere hver tager sit og staar fast paa det, da er der en Ulykke løs; thi vel maa Kongen ingen Ting gjøre af sin egen Drift, uden at vælge sine Ministre, men dem kan han skifte, saa tit han vil, og med dem kan han tilintetgjøre alt, hvad Parlamentet gjør, og én af dem (Lordkansleren) er ikke blot, hvad vi vilde kalde Justitiarius i Højeste-Ret, men er hele Højeste-Ret i én Person; og gaa vi nu til Parlamentet, da kan det ikke blot styrte alle Ministrene, men ogsaa arrestere og dømme, kuns ikke hænge dem; og skjelne vi saa igjen mellem Over- og Underhuset, som Storstuen og Dagligstuen, da kan Underhuset vel ikke gjøre andet alene end bevilge eller nægte

